

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

13. september 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 524 (Alm. del) af 28. august 2018 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren udarbejde og oversende en opgørelse af udgifterne til at dække det demografiske udgiftstræk i det offentlige forbrug samlet set, fordelt på delsekto-
rerne (stat, regioner og kommuner), samt fordelt på de væsentligste velfærdsom-
råder, f.eks. børn, undervisning, sundhed, ældre mm., idet opgørelsen bedes op-
gjort for hvert år i perioden 2019 til 2030 i både procentvis årlig vækst og i mia.
kr. (med to decimaler)?

Svar

Det bemærkes indledningsvist, at den aktuelle planlægningshorisont for finanspo-
litikken og de mellemfristede fremskrivninger er til 2025. Inden for den mellemfri-
stede planlægningshorisont kan den til enhver tid siddende regering tilrettelægge
sin finanspolitik.

Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget res-
sourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolk-
ningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt
uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved
mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med de senest
kendte gennemsnitlige reale udgifter pr. bruger, dog med en korrektion for delvis
sund aldring.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Det demo-
grafiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsbereg-
ning. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke tiltænkt til beregninger
af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke på særskilte udgiftsområ-
der eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret
finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige
produktivitetsforbedringer i det offentlige og indgår som ét blandt mange input i
den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan
der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og
fx lavere skat.

Herudover er det vigtigt at holde sig for øje, at der allerede i dag er prioriteret et betydeligt beløb til offentligt forbrug. Udgiftsniveauet svarer således til ca. en fjerdedel af Danmarks samlede bruttonationalprodukt. Omhyggelig prioritering af midlerne til offentlig service vil understøtte, at vigtige kernevelfærdsområder vil kunne tilføres ekstra ressourcer. Reduktionen af udgifterne forbundet med asyl og integration i de senere år har således alt andet lige muliggjort prioritering af andre udgiftsområder inden for den samlede udgiftsramme.

Ligeledes er der potentiale for via afbureaukratisering og effektiviseringer at frigøre midler og dermed mindske behovet for øget offentligt forbrug.

Eksempelvis frigøres effektiviseringsgevinsterne fra de nye sygehusbyggerier fra 2017 og frem, *jf. økonomiaftalerne for 2017, 2018 og 2019 med Danske Regioner*, og det er aftalt med regionerne, at de frigjorte midler anvendes til ny sygehusaktivitet.

Det demografiske træk kan derfor ikke sammenlignes med behovet for øget offentligt forbrug.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Derudover indregnes ikke adfærdsændringer (fx ændret uddannelsestilbøjelighed eller ændret træk på sundhedsvæsenet pga. af nye behandlingsmuligheder eller bedre helbred).

Set i lyset af de nævnte forbehold vil det gå ud over beregningens præcision at opgøre væksten i det demografiske træk med to decimaler, hvorfor ovenstående, på linje med tidligere besvarelser, er afrundet til halve mia. kr. og pct. med én decimal.

Det offentlige forbrug kan overordnet opdeles i individuelt og kollektivt offentligt forbrug, hvor det individuelle forbrug dækker over sundhedsvæsenet (medicin, hospitaler, plejehjem), social beskyttelse (daginstitutioner og hjemmehjælp) samt fritid og kultur. Størstedelen af disse udgifter kan individualiseres på alder, køn og herkomstgrupper. Visse udgifter kan dog ikke individualiseres, fx udgifter til fritid og kultur, der ligesom det kollektive offentlige forbrug (forsvar, politi, centraladministration mv.) fordeles ligeligt blandt alle borgere. Væksten i det demografiske træk fordelt på underkomponenter fremgår af tabel 1.

Tabel 1**Vækst i det demografiske træk fordelt på underkomponenter, 2019-2030**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2019-2030
Pct.													
Individuelt offentligt forbrug	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
- Undervisning	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,1	0,3	0,4	-0,2
- Sundhedsvæsen	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,1
- Social beskyttelse	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	1,0
- Fritid, kultur mv.	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Kollektivt offentligt forbrug	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
I alt	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Mia. kr. (2019-priser)													
Individuelt offentligt forbrug	2½	2½	2½	2½	3	3	3	3	3	3½	3½	3	35½
- Undervisning	0	-½	-½	-½	-½	-½	0	0	0	0	0	½	-1½
- Sundhedsvæsen	1½	1½	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21½
- Social beskyttelse	1	1	1	1½	1½	1½	1½	1½	1½	1	1	1	15
- Fritid, kultur mv.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	½
Kollektivt offentligt forbrug	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½	6½
I alt	3½	3	3	3	3½	3½	3½	3½	4	4	4	3½	42

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Som udgangspunkt er væksten i det demografiske træk ikke sektorfordelt på kommuner, regioner og stat. Finansministeriet foretager imidlertid med usikkerhed en grov fordeling af udgiftsområder for det individuelle offentlige forbrug:

- **Kommuner:** Folkeskole, dagpleje, hjemmehjælp, plejehjem og beskæftigelsesindsats.
- **Regioner:** Hospitaler, sygesikring og medicin.
- **Stat:** Undervisning (blandt andet gymnasier og videregående uddannelse, men ekskl. folkeskole) og kultur, fritid mv.

Det kollektive offentlige forbrug opdeles med 2/3 til staten og 1/3 til kommunerne. Der indregnes således ikke kollektivt offentligt forbrug til den regionale sektor. Endeligt er øvrige sociale udgifter og øvrige sundhedsudgifter beregningsteknisk fordelt mellem sektorerne. Væksten i det demografiske træk fordelt på sektorer fremgår af tabel 2.

Tabel 2**Vækst i det demografiske træk fordelt på sektorer, 2019-2030**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2019-2030
Pct.													
Kommuner	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	0,9
Regioner	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,8
Stat	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3
I alt	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Ændring i mia. kr. (2019-priser)													
Kommuner	1½	1½	1½	1½	2	2	2	2½	2½	2½	3	3	25½
Regioner	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	½	12
Stat	½	½	½	½	½	½	½	½	½	0	0	0	5
I alt	3½	3	3	3	3½	3½	3½	3½	4	4	4	3½	42

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister